C51

Cais am orchymyn rhiant

Adran 54 neu 54A Deddf Ffrwythloni Dynol ac Embryoleg 2008.

Cyfeirnod Help i Dalu Ffioedd
(os yw'n berthnasol)
H W F – – –

Llennwch y ffurflen hon mewn inc du.

Bydd y nodiadau ar dudalen 12 y ffurflen hon yn dweud wrthych beth i'w wneud pan fyddwch wedi llenwi'r ffurflen hon.

Os oes mwy nac un plentyn, rhaid i chi lenwi ffurflen ar wahân ar gyfer pob plentyn.

Bydd Cafcass/CAFCASS CYMRU yn gwneud gwiriadau y mae'n ystyried sy'n angenrheidiol.

Cafcass – Gwasanaeth Cynghori a Chynorthwyo Llys i Blant a Theuluoedd (yn Lloegr); CAFCASS CYMRU – Gwasanaeth Cynghori a Chynorthwyo Llys i Blant a Theuluoedd Cymru.

I'w llenwi gan y llys
Enw'r llys
Dyddiad derbyn gan y llys
Dyddiad cychwyn
Rhif yr achos

Atebwch bob adran, os nad yw adran yn berthnasol i chi neu os nad ydych yn gwybod beth i ddweud, nodwch hynny. Os nad oes digon o le, dylech barhau ar ddalen arall (nodwch enw'r plentyn a rhif yr adran ar y ddalen).

Os oes gennych unrhyw bryderon am roi eich cyfeiriad chi neu gyfeiriad y plentyn, gallwch nodi cyfeiriad amgen ar gyfer cyflwyno papurau. Fodd bynnag, rhaid i chi hysbysu'r llys am y cyfeiriad iawn ar ffurflen ar wahân sydd ar gael gan y llys.

1. Ynghylch y plentyn

Enw genedigol y plentyn

Enw cyntaf

Enw(au) canol

Cyfenw

Dyddiad geni D D / M M / B B B B

Rhywedd ☐ Gwryw ☐ Benyw

Os nad ydych eisiau i'r atebydd wybod ble mae'r plentyn y byw, llenwch ffurflen Manylion Cyswllt Cyfrinachol **C8**. Gallwch gael copi o ffurflen C8 o hmctsformfinder.justice.gov.uk neu unrhyw swyddfa llys teulu. Gwnewch yn siŵr **nad yw** unrhyw ddogfennau a gyflwynir gyda'r ffurflen hon, neu ar ddyddiad hwyrach, yn datgelu manylion cyswllt cyfrinachol rydych am eu dal yn ôl.

Y cyfeiriad lle ganwyd y plentyn

Cod post

Y cyfeiriad lle mae'r plant yn byw nawr

Cod post

© Hawlfraint y Goron 2026

Yr unigolyn/unigolion sydd â chyfrifoldeb rhiant
Gweler y nodiadau ar y dudalen olaf

Enw(au)'r plentyn os gwneir Gorchymyn Rhiant

Mae'r plentyn wedi cartrefu gyda atebydd/atebwyr yn barhaus ers

D D / M M / B B B B

2. Gwybodaeth am y ceisydd/ceiswyr

Ceisydd[1af] neu'r unig Geisydd

Eich enw cyntaf

Enw(au) canol

Cyfenw

Man geni

Dyddiad geni D D / M M / B B B B Rhywedd ☐ Gwryw ☐ Benyw

Eich galwedigaeth

A ydych chi'n riant genetig i'r plentyn? ☐ Ydw ☐ Nac ydw

Ydych chi â'ch domisil yn y Deyrnas Unedig, Ynysoedd y Sianel neu Ynys Manaw? ☐ Ydw ☐ Nac ydw

2[il] Geisydd
(Os yw'n gais ar y cyd)

Eich enw cyntaf

Enw(au) canol

Cyfenw

Man geni

Dyddiad geni D D / M M / B B B B Rhywedd ☐ Gwryw ☐ Benyw

Eich galwedigaeth

A ydych chi'n riant genetig i'r plentyn? ☐ Ydw ☐ Nac ydw

Ydych chi â'ch domisil yn y Deyrnas Unedig, Ynysoedd y Sianel neu Ynys Manaw? ☐ Ydw ☐ Nac ydw

Gwybodaeth am y ceisydd/ceiswyr (parhad)

Pob ceisydd

Os nad ydych chi eisiau i'r atebydd wybod eich cyfeiriad, gadewch y blwch ar gyfer manylion y cyfeiriad yn wag a llenwi Ffurflen Cyfeiriad Cyfrinachol **C8**. Gallwch gael copi o ffurflen C8 o hmctsformfinder.justice.gov.uk neu unrhyw swyddfa llys teulu. Gwnewch yn siŵr **nad yw** unrhyw ddogfennau a gyflwynir gyda'r ffurflen hon, neu ar ddyddiad hwyrach, yn datgelu manylion cyswllt cyfrinachol rydych am eu dal yn ôl.

Cyfeiriad

Cod post

Rhif ffôn cartref

Rhif ffôn symudol

Ydych chi wedi byw yn y cyfeiriad hwn am fwy na 5 mlynedd?

☐ Do ☐ Naddo

Os nad ydych, rhowch fanylion yr holl gyfeiriadau blaenorol lle buoch yn byw am y 5 mlynedd diwethaf.

Gwybodaeth am y ceisydd/ceiswyr

Manylion eich cyfreithiwr

☐ Oes ☐ Nac oes

A oes gennych chi gyfreithiwr yn gweithredu ar eich rhan?

Os Oes, rhowch y manylion canlynol

Enw eich cyfreithiwr

Enw'r cwmni

Cyfeiriad

Cod post

Rhif ffôn

Rhif ffacs

Rhif DX

Cyfeirnod y Cyfreithiwr

Rhif cyfrif ffi

3. Gwybodaeth am y rhieni genedigol

Os oes mwy na dau o bobl yn rhan o'r achos, ac mae angen cadw manylion cyswllt un (neu fwy) o'r rhieni genedigol yn gyfrinachol o bobl eraill yn yr achos, gadewch y blwch isod ar gyfer eu manylion yn wag a llenwch ffurflen manylion cyswllt Cyfrinachol **C8.** Gallwch gael copi o ffurflen **C8**
o hmctsformfinder.justice.gov.uk neu unrhyw swyddfa llys teulu.
Gwnewch yn siŵr **nad yw** unrhyw ddogfennau a gyflwynir gyda'r ffurflen hon, neu ar ddyddiad hwyrach, yn datgelu manylion cyswllt cyfrinachol rydych am eu dal yn ôl.

Mam enedigol y plentyn

Ei henw llawn

Ei chyfeiriad llawn

Cod post

Tad genedigol y plentyn (os oes un)

Ei enw llawn

Ei gyfeiriad llawn

Cod post

4. Cytundeb cyfrifoldeb rhiant

A yw'r fam enedigol yn cytuno i'r Gorchymyn Rhiant gael ei wneud?

☐ Ydy ☐ Nac ydy

A yw'r tad genedigol neu'r rhiant arall (os yw'n berthnasol) yn cytuno i'r Gorchymyn Rhiant gael ei wneud?

☐ Ydy ☐ Nac ydy

- Mae cytundeb y fam a'r tad genedigol (lle bo'n briodol) yn ofynnol, neu mae'n rhaid ei daflu allan yn ôl un o'r seiliau a restrir isod, cyn y gellir gwneud gorchymyn.
- Rhaid i'r plentyn fod yn o leiaf 6 wythnos oed pan rhoddir y cytundeb.

A fyddwch yn gofyn i'r llys daflu allan cytundeb y rhiant genedigol?

☐ Byddaf ☐ Na fyddaf

Os byddwch, nodwch enw(au)'r rhiant/rhieni genedigol yr hoffech taflu allan eu cytundeb.

Y seiliau dros daflu allan y cytundeb yw

☐ ni ellir dod o hyd i'r unigolyn/unigolion

neu

☐ nid oes gan yr unigolyn/unigolion y gallu i roi eu cytundeb

Darparwch ddatganiad ar wahân o'r ffeithiau rydych yn eu defnyddio i daflu allan y cytundeb (a chopïau ar gyfer yr atebydd).

PWYSIG: Bydd y llys yn anfon copi o'ch datganiad ffeithiau at bob rhiant neu warcheidwad y plentyn. Os ydych chi'n bwriadu gofyn i'r llys gadw eich cyfeiriad yn gyfrinachol, dylech sicrhau nad yw'r datganiad ffeithiau'n cynnwys unrhyw wybodaeth allai ddatgelu ble rydych yn byw.

5. Gwybodaeth Gyffredinol

A yw'r plentyn erioed wedi cael ei ofalu amdano gan awdurdod lleol neu sefydliad gwirfoddol?

☐ Do ☐ Naddo

Os Do,

- nodwch y cyfnod pryd mae'r sefydliad hwn wedi gofalu am y plentyn
- rhowch fanylion y sefydliad

A oes unrhyw achosion llys wedi bod, neu sydd ar ddod neu sy'n mynd rhagddo, sy'n ymwneud â'r plentyn hwn?

☐ Oes ☐ Nac oes

Os Oes. rhowch fanylion yr achos(ion) .

Nodwch enw'r llys a rhif yr achos, os yw'n hysbys.

Gwybodaeth gyffredinol (parhad)

Hyd eithaf eich gwybodaeth, a oes unrhyw achosion llys wedi bod, neu a oes unrhyw achosion ar ddod neu sy'n mynd rhagddo sy'n ymwneud ag unrhyw blant eraill yn eich teulu?

☐ Oes ☐ Nac oes

Os Oes rhowch fanylion yr achos.
Nodwch enw'r llys a rhif yr achos, os yw'n hysbys.

A oes canolfan driniaeth trwydeddig?

☐ Oes ☐ Nac oes

Os Oes, nodwch enw, cyfeiriad ac unrhyw gyfeirnod ar gyfer y ganolfan driniaeth.

Achosion yn ymwneud â phlentyn sy'n perthyn

☐ Hyd y gwn i, nid oes unrhyw achosion yn ymwneud â brawd neu chwaer, hanner brawd neu hanner chwaer neu lysfrawd neu lyschwaer i'r plentyn wedi'u cwblhau na'u cychwyn mewn unrhyw lys

NEU

☐ Mae'r achos(ion) a ganlyn mewn perthynas â brawd neu chwaer, hanner brawd neu hanner chwaer neu lysfrawd neu lyschwaer i'r plentyn wedi'i cwblhau/wedi cychwyn (os gwelwch yn dda **atodwch gopi o'r gorchymyn terfynol**)

Perthynas â'r plentyn (e.e. chwaer, hanner-brawd)	Y math o orchymyn a wnaed (neu y gwneir cais amdano)	Dyddiad y gorchymyn (neu ddyddiad y gwrandawiad nesaf)	Enw'r llys	Rhif yr achos (neu'r rhif cyfresol)

6. Yr atebwyr

Yr atebydd/atebwyr fydd

- Y fenyw wnaeth gario'r plentyn
- unrhyw unigolyn sy'n riant i'r plentyn ond nid yw'n geisydd (gan gynnwys unrhyw ddyn sy'n dad yn rhinwedd adran 35 neu 36 Deddf 2008 neu unrhyw fenyw sy'n riant yn rhinwedd adran 42 neu 43 o'r Ddeddf honno)
- unrhyw unigolyn y mae darpariaeth ar gyfer cyswllt gyda'r plentyn o'i blaid
- unrhyw unigolyn neu unrhyw gorff sydd â chyfrifoldeb rhiant ar gyfer y plentyn ar ddyddiad y cais.

Nid oes rhaid i chi roi manylion y rhiant/rhieni genedigol

Enw llawn yr atebydd	Cyfeiriad yr atebydd

Nodwch y cyfeiriad lle mae'r atebydd yn byw fel arfer neu'r cyfeiriad y gellir cyflwyno papurau iddo

Bydd rhaid i chi gyflwyno copi o'r cais hwn a'r papurau eraill sydd eu hangen ar bob un o'r atebwyr (gan gynnwys y rhiant/rheini genedigol)

Os oes mwy na dau o bobl yn rhan o'r achos, ac mae angen cadw manylion cyswllt un (neu fwy) o'r atebwyr yn gyfrinachol o bobl eraill yn yr achos, gadewch y blwch isod ar gyfer y manylion yn wag a llenwch ffurflen manylion cyswllt cyfrinachol **C8**. Gallwch gael copi o ffurflen **C8** o hmctsformfinder.justice.gov.uk neu unrhyw swyddfa llys teulu. Gwnewch yn siŵr **nad yw** unrhyw ddogfennau a gyflwynir gyda'r ffurflen hon, neu ar ddyddiad hwyrach, yn datgelu'r manylion cyswllt cyfrinachol hynny."

7. Datganiad

Ceiswyr ar y cyd yn unig

Rydym yn datgan

- rydym wedi priodi â'n gilydd ac mae ein tystysgrif priodas wedi'i hatodi

neu

- rydym yn bartneriaid sifil ac mae ein tystysgrif parneriaeth sifil wedi'i hatodi

neu

- rydym yn cyd-fyw fel partneriaid ac mewn perthynas hirdymor fel teulu ac nid ydym o fewn y graddau gwaharddedig o ran ein perthynas i'n gilydd

Pob ceisydd

Rwy'n datgan/Rydyn ni'n datgan

- nad yw unrhyw arian neu fudd arall (oni bai am dreuliau rhesymol a gafwyd) wedi'i dderbyn neu ei roi gan yr atebydd/atebwyr ar gyfer neu wrth ystyried y materion a bennir yn adran 54(6) Deddf Ffrwythloni Dynol ac Embryoleg 2008
- mae copi o dystysgrif geni'r plentyn wedi'i hatodi, a'r plentyn yw'r unigolyn y mae'r copi ardystiedig o'r cofnod yn y Gofrestr Genedigaethau Byw yn cyfeirio ato
- Mae'r wybodaeth yr wyf i/ yr ydym ni wedi'i rhoi yn wir hyd eithaf fy ngwybodaeth/ein gwybodaeth.

Ceisydd 1af neu'r unig Geisydd

Deallaf y gellir dwyn achos dirmyg llys yn erbyn unrhyw un sy'n gwneud datganiad anwir, neu sy'n achosi i ddatganiad anwir gael ei wneud mewn dogfen a ddilysir gan ddatganiad gwirionedd heb gredu'n onest ei fod yn wir.

☐ **Credaf** fod y ffeithiau a nodir yn y cais hwn yn wir.

☐ Creda'r **ceisydd** bod y ffeithiau a nodir yn y cais hwn yn wir. **Fe'm hawdurdodir** gan y ceisydd i lofnodi'r datganiad hwn.

Llofnod

☐ Y Ceisydd

☐ Cynrychiolydd cyfreithiol y ceisydd (fel y'i diffinnir gan FPR 2.3(1))

Dyddiad

Diwrnod Mis Blwyddyn

Enw llawn

Enw cwmni cynrychiolydd cyfreithiol y ceisydd

Os ydych yn llofnodi ar ran ffyrm neu gwmni, nodwch y safle neu'r swydd a ddelir

2[il] Geisydd (Os yw'n gais ar y cyd)

Deallaf y gellir dwyn achos dirmyg llys yn erbyn unrhyw un sy'n gwneud datganiad anwir, neu sy'n achosi i ddatganiad anwir gael ei wneud mewn dogfen a ddilysir gan ddatganiad gwirionedd heb gredu'n onest ei fod yn wir.

☐ **Credaf** fod y ffeithiau a nodir yn y cais hwn yn wir.

☐ Creda'r **ceisydd** bod y ffeithiau a nodir yn y cais hwn yn wir. **Fe'm hawdurdodir** gan y ceisydd i lofnodi'r datganiad hwn.

Llofnod

☐ Y Ceisydd

☐ Cynrychiolydd cyfreithiol y ceisydd (fel y'i diffinnir gan FPR 2.3(1))

Dyddiad

Diwrnod		Mis		Blwyddyn			

Enw llawn

Enw cwmni cynrychiolydd cyfreithiol y ceisydd

Os ydych yn llofnodi ar ran ffyrm neu gwmni, nodwch y safle neu'r swydd a ddelir

8. Mynychu'r llys

Cyfeiriwch at yr adran Mynychu'r Llys a threfniadau arbennig yn y llyfryn **CB1 - Gwneud cais - Plant a'r Llysoedd Teulu**.

Os bydd angen cyfieithydd arnoch, rhaid i chi ddweud wrth y llys nawr, er mwyn gallu trefnu bod un ar gael.

A fydd angen cyfieithydd arnoch chi neu unrhyw rai o'r partïon yn y llys?

☐ Bydd ☐ Na fydd

Os bydd, nodwch yr iaith a thafodiaith:

Os byddwch yn mynychu'r llys, a oes gennych chi neu unrhyw un o'r partïon cysylltiedig anabledd y bydd angen cymorth neu gyfleusterau arbennig arnoch ar ei gyfer?

☐ Oes ☐ Nac oes

Os Oes, nodwch beth yw'r anghenion hynny

Dywedwch a fydd angen i'r llys wneud unrhyw drefniadau arbennig i chi fynychu'r llys (e.e. darparu ystafell aros ar wahân i'r atebydd ar eich cyfer neu ddarpariaethau diogelwch eraill).

Efallai y bydd staff y llys yn cysylltu â chi ynghylch eich gofynion

Yr hyn ddylech chi (yr unigolyn sy'n gwneud cais) ei wneud nesaf

- Dod â, neu anfon y ffurflen hon i'r llys gyda chopi i'w gyflwyno ar bob un o'r atebwyr a restrir yn Rhannau 3 a 6. Bydd y ffurflen hon yn cael ei chadw gan y llys, bydd y copiau eraill yn cael eu hanfon yn ôl atoch.
- Mae'n **rhaid** i chi anfon neu fynd â'r
  - ffurflen gydnabyddiaeth (ffurflen C52)
  - copi o'r ffurflen gais hon

  i bob atebydd yn unol â'r Rheolau.

Nodiadau am gyfrifoldeb rhiant, rhieni genedigol a gradd waharddedig perthynas

Cyfrifoldeb rhiant

Mae gan rai pobl 'cyfrifoldeb rhiant' dros blentyn. Mae'r gyfraith yn dweud beth yw 'cyfrifoldeb rhiant' a pha bobl sy'n meddu arno. Mae'r bobl hyn yn cynnwys:

A y fam enedigol

B y tad genedigol
os oedd wedi priodi â mam enedigol y plentyn pan ganwyd y plentyn

C y tad genedigol
os **nad** oedd yn briod â mam enedigol y plentyn pan ganwyd y plentyn
- **ond** wedi cofrestru'r enedigaeth ar y cyd â mam enedigol y plentyn
- **neu** mae ganddo bellach orchymyn llys sy'n rhoi cyfrifoldeb rhiant iddo
- **neu** mae ganddo bellach 'cytundeb cyfrifoldeb rhiant' gyda mam enedigol y plentyn
- **neu** mae bellach wedi priodi mam enedigol y plentyn

D un o warcheidwaid y plentyn

E rhywun sy'n dal gorchymyn gwarchodaeth neu orchymyn preswylio

F awdurdod lleol sydd â gorchymyn gofal

G rhywun sy'n dal gorchymyn diogelu brys

H unrhyw ddyn neu ddynes sydd wedi mabwysiadu'r plentyn

I yr ail riant benywaidd,
os mai hi oedd partner sifil mam enedigol y plentyn pan ganwyd y plentyn

J yr ail riant benywaidd
os **nad** oedd hi'n bartner sifil mam enedigol y plentyn pan ganwyd y plentyn
- **ond** wedi cofrestru'r enedigaeth ar y cyd â mam enedigol y plentyn
- **neu** mae ganddi bellach orchymyn llys sy'n rhoi cyfrifoldeb rhiant iddi
- **neu** mae ganddi bellach 'cytundeb cyfrifoldeb rhiant' gyda mam enedigol y plentyn
- **or** mae hi bellach wedi dod yn bartner sifil i fam y plentyn

K rhywun sydd wedi'i benodi'n gwarcheidwad arbennig i'r plentyn

Rhieni genedigol

Y tad genedigol yw

- y dyn (p'un a yw'n dad genedigol y plentyn neu beidio) gyda hwy derbyniodd y fam enedigol driniaeth mewn canolfan driniaeth trwyddedig lle mae wedi rhoi rhybudd i'r unigolyn cyfrifol ei fod yn cydsynio i gael ei drin fel tad y plentyn ac mae'r fam enedigol hefyd wedi rhoi rhybudd ei bod yn cydsynio iddo gael ei drin fel tad y plentyn. Mae hyn ar yr amod nad oes unrhyw rybuddion dilynol yn tynnu cydsyniad yn ôl wedi'u rhoi, ac ar yr amod nad yw'r dyn a'r ddynes o fewn gradd waharddedig o ran eu perthynas i'w gilydd. (Adrannau 35 a 36 o Ddeddf 2008.)

- gŵr y fam enedigol, p'un a yw'n dad genedigol y plentyn neu beidio.
  Nid yw hyn yn berthnasol os gellir dangos na wnaeth y gŵr gydsynio i'w thriniaeth hi.

Mae'r ail riant benywaidd yn

- bartner sifil i'r fam enedigol.
  Nid yw hyn yn berthnasol os gellir dangos na wnaeth hi gydsynio i'w thriniaeth hi.

- y ddynes gyda hwy derbyniodd y fam enedigol driniaeth mewn canolfan driniaeth trwyddedig lle mae wedi rhoi rhybudd i'r unigolyn cyfrifol ei bod yn cydsynio i gael ei thrin fel rhiant y plentyn ac mae'r fam enedigol hefyd wedi rhoi rhybudd ei bod yn cydsynio iddi gael ei thrin fel rhiant y plentyn. Mae hyn ar yr amod nad oes unrhyw rybuddion dilynol yn tynnu cydsyniad yn ôl wedi'u rhoi, ac ar yr amod nad yw'r fam enedigol a'r ddynes o fewn gradd waharddedig o ran eu perthynas i'w gilydd. (Adrannau 42 a 43 o Ddeddf 2008.)

Gradd waharddedig perthynas

Mae dau unigolyn o fewn gradd waharddedig o ran eu perthynas i'w gilydd os ydynt yn rhannu'r berthynas canlynol:

Plentyn mabwysiedig	Nain/Taid
Rhiant mabwysiedig	Ŵyr/wyres
Plentyn	Rhiant
Plentyn mabwysiedig blaenorol	Brawd/chwaer i'w rhiant (modryb, ewythr)
Rhiant mabwysiedig blaenorol	Brawd neu chwaer (brawd, chwaer, hanner brawd, hanner chwaer)